

רפובליקה ויימר, ומאוחר יותר ראש מחלקת הביטחון הפלילי של ה.ס., תרם את חלקו במרידה נגד היטלר ב־20 ליולי 1944. הוא נאסר בפברואר 1945 ונורה ללא משפט. אך אם אנטינאצי כונה רצח מספר כה גדול של יהודים, כמה נרצחו על ידי נאצים אמיתיים? קבוצה ג' היתה תחת פקודתו של אוטון ראש. הוא הצליח להשתחרר מהשורות ב.ס. והפך לראש העיר וויטנברג ולאחד המנהלים של חברת הנפט האירופאית. הוא לא הועמד לדין. בית־המשפט קיבל את טענתו שבגלל מחלת פרקינסון, אינו מסוגל לעמוד בחקירה.

הרצח הנוריד את מורד החיילים

דמות המעניינת ביותר בין מקפדי גודי ההשמדה הוא חברו של אייכמן, אוטו אולנדורף. הוא היה אחראי לדרום רוסיה ולחלק מאוקראינה. כעד במשפטי נירנברג, בינואר 1946, אמר בקרירות רבה שהוא נתן פקודות להריגת 90 אלף אנשים, ששעם היחיד הוא שהיו יהודים. הוא הגן על עצמו בטענה שמעשי אינם גרועים יותר מהפקודה להשליך פצצת אטום. כמו כן טען: „אפילו האלוהים, שנתן ליהודים את 10 הדברות, ציפה אותם להשמדה...“ הוא נחלה בלנדסברג ב־8 ביוני 1951, אך לפני כן שלחו לו נשים פרחים לתאו בבית־הסוהר, מכיון שהיה יפה־תואר וצעיר (43 באותו זמן). אדם זה, שביצע מעשי אכזריות שלא ניתן לתארם — והשמדת גיטו ניקולייב וסינרופול אינם הגרועים ביותר מביניהם — טען שהוא אנטי נאצי. חלטר שלנברג, שבסוף ניסה לשכנע את הימלר לתפוס את השלטון מהיטלר ולנסות להגיע להסדר של שלום נפרד עם ארצות המערב, המליץ לכלול אותו בממשלת הימלר.

אך השיטות של גודי ההשמדה לא היו יעילות במידה מספקת. זמן רב מדי נמשך עד שאנשי יהודים התפשטו, חפרו את קבריהם ונערכו בשורה כדי להימנע ולהקבר. „אי אפשר להרוג 3 וחצי מיליון יהודים אלה ביריות, אנו נמצא דרכים לחסלם...“ דברים אלה אמר הגאוליטר פרנק של מפולין ב־16 בדצמבר 1941.

שיטה איטית זו גם גרמה לירידת המורל של חיילים גרמנים רבים. תעיד על כך פקודת־היום של גנרל פון רייכנאו מהמחנה ה־6, ב־10 באוקטובר 1941: „החלל בגזירה המורחית אינו רק לוחם לפי כללי המלחמה, הוא גם נושא נאמן של רעיון הגזע... מסיבה זו, חייב כל חייל להבין במלואו את העונש הקשה, אך הצודק, שמוענשים בו אנשי העולם התחתון היהודים...“ גם דברים אלה לא עזרו.

לכן חיפש אייכמן בכוחים שונים, ערך נסיונות רבים למציאת דרך יעילה ומהירה יותר לחיסול יהודים. אינו רוצה להסביר כאן את שיטות הרופאים הגרמנים שהרגו אנשים בנסיגנות להפוך את מי הם למי שתיה, או איך להקפיא אנשים באופן שישארו בחיים (או ימותו), ונסיגנות רבים אחרים מסוג זה. הנסיונות העיקריים נעשו בשני כיוונים. אחד היה בגבישי חומצה פרוסית (ציקלון ב) והשני היה הריגה בתחמוצת הפחמן. בצורה זו יכול היה אייכמן לחסל עד 12 אלף אנשים ליום.

צורת השמדה זו היתה ידועה לנאצים שנים רבות לפני המלחמה. ב־12 „מעונים“ בגרמניה הושמדו בגאזים, בין דצמבר 1939 ואוגוסט 1941, לפחות 50 אלף איש. באופן רשמי נעשה הדבר תחילה רק לגבי אנשים שכוננו חולי־נפש חשוכי־מרא, בעיקר ילדים. אחר־כך הוציא הימלר פקודה סודית (ללא תאריך) שלפיה: „רופאים נבחרים“ יוכלו לקבוע שחולים, אשר לאחר בדיקה יסודית ימצאו חשוכי־מרא, ניתן להם „מחת הרחמים“.

מאוחר יותר הרגו בדרך זו אנשים בלתי־רצויים מבחינה גזעית ופושעים מועדים. שם הצופן לשיטה זו היה „שיטפטינג“ — או קרן לטובת הציבור במסודות סגורים.

תאריהגזים נכנסים לפעולה

באוקטובר 1941 הזמין אייכמן את תאי הגאזים הניידים הראשונים למסירה בריגה ובמינסק. הם הגיעו רק עד לסביבות לודז', הוכנסו לשימוש בראשונה בטשלמנו וסמלין. חברת סאור מברלין סיפקה את קרונות הגאזים הראשונים, בהם נהרגו האנשים בדרך אל הקבריהמוני המשותף. ב־15 בספטמבר, בנוכחות אייכמן, בוצעה ההשמדה הגאזית הראשונה בגאז ציקלון ב. באושוויץ, חברת טש וסטבאנו ממינסק סיפקה את חדר ההשמדה, וחברת דגש מוסאו סיפקה ציקלון ב. לאושוויץ בלבד היו דרושים 2 טונות בכל חודש. עד אוגוסט 1942 נהרגו כ־300 נפש ליום בבירקנאו. המספרים הלכו וגדלו בהתמדה, עד שבקיץ 1944 היו תאי הגאזים של אושוויץ מסוגלים להמית 12 אלף נפש ליום.

גרמניה	195,000	איטליה	20,000
אוסטריה	53,000	יוגוסלביה	64,000
צ'כוסלובקיה	225,000	יוון	64,000
דנמרק	1,500	בולגריה	5,000
צרפת	140,000	רומניה	530,000
בלגיה	57,000	הונגריה	200,000
הולנד	120,000	פולין	3,271,000
לוקסמבורג	3,000	רוסיה	1,050,000
נורבגיה	1,000	סך־הכל	6,029,500

(כל המספרים לפי הגבולות שלפני 1937)

אי־אפשר לתאר את סבלם של אלה שהושמדו בגאזים, כי אי־אפשר לתאר סבלם של מיליונים. עלינו להיות מאושרים שאיננו יכולים לתפוס משמעותו של רצח מיליונים. כשאדם רואה תאונה קטלנית או רצח, הוא מודע עד כדי כך שאינו יכול לישון בשלחה במשך תקופה ארוכה. אילו יכולנו להכפיל תגובה זו פי מיליון, היתה דעתנו נטרפת.

עוד יבוא יום?

העובדות הנזכרות במאמר זה ורבות אחרות הוכחו כבר לפני שנים. אפשר למצוא בפרוטוקולים של נירנברג ומשפטים אחרים של פושעי מלחמה נאצים. הם מצויים בספרי הזכרונות של גרינג, דוויץ ושלנברג. בספרות הימיר בלונדון, בארכיון המרכזי לתעודות מתקופתנו בכרית, וגם ביד ושם. בספרים של פליאקוב, רוסלינגר, אדלר, כוגון ורבים אחרים. הם נדפסו בשפות רבות ובמיוחד באנגלית, צרפתית וגרמנית. אך אף אחד מספרים אלה לא נדפס בעברית או בישראל. רוב רובו של הציבור בישראל אינו יודע עובדות אלה. היש סיבה לכך? האין אנו רוצים לדעת מה קרה לאחינו באירופה בידי הרוצחים הנאצים?

נכון שהיטלר, הימלר ואייכמן לא היו הראשונים שהרגו יהודים. ההיסטוריה שלנו עקבה מדם: הפוגרומים בתקופת הצארים ברוסיה, הטבח בכל אירופה בימי הביניים, האינקוויזיציה בספרד. ההיסטוריה של הריגת יהודים חזרה בכל מאה ומאה. אינו מאמין שהטבח שערך אייכמן יהיה האחרון. אך אינו יודע מתי ואיפה נסבול בפעם הבאה. האם יקרה הדבר ברוסיה, באמריקה? אפשר להביא נימוקים נגד השערות אלו. אך ב־1932 אף אחד לא האמין שהדברים המתוארים כאן יכולים לקרות במרכז התרבותי — גרמניה. ובכל זאת, קרה הדבר, ויכול לקרות שוב במקום אחר בעולם. הדבר קרה, אף אם האנשים בעולם החופשי ב־1933, 1938, ב־1942 ו־1944 לא האמינו. אפילו היהודים בעולם החופשי, והיהודים בארץ־ישראל, לא האמינו שכל זה באמת קורה. אין להתפלא, על־כן, ששבו חוזרים וגוברים הקולות הטוענים שאין זה נכון, שהנאצים לא התנהגו באותה מידת אכזריות כפי שתארתי במאמר זה.

יתכן שקרוב היום שהיטלר, הימלר ואייכמן ייחשבו שוב כאנשים גדולים ולא כפושעים. יתכן ועוד יבוא היום שבו יהיו באיפסא אותן התאוריות של הנאצים. כפי שהסביר לי דיטר ויסליצני, חברו של אייכמן וגיסו של הימלר, באפריל 1944 בבודפשט: „אנו רואים ביהודים סכנה מדבקת לציבור, עם חולה במחלה שאינה ניתנת לריפוי ומגנן מבחינה

ההחלטה הרשמית המפורשת להשמיד את יהדות אירופה נתקבלה רק ב־20 בינואר 1942, במה שמכונה „תעידת חאנוה“. חאנוה אינו אלא קיצור הכתיבת הברלינאית — אם דן גרוסה חאנוה 55/58 — משכנה של המשטרה הבינלאומית, היא האינטרפול. השתתפו בוועידה 15 גרמנים, נציגי המשרדים והשרותים הממשלתיים. אייכמן ייצג את משרד הבטחון. הינריך היידריך, „הטבח של צ'כיה“, הסביר כי עקב פרוץ המלחמה, יש לותר על תוכנית מאדאגאסקאר ואחרות, ולפתח שיטות אחרות. הכל הוסבר בגלוי ובכירור, אם כי שפת הפרטיכל הרשמי היתה זוהרה יותר. נרשם: „... (3) במקום ההגירה, יבוא עתה גירושם של היהודים מזרחה. אך יש לראות בפעולה זו סטיה הכרחית, זמנית בלבד. כבר עתה נאספות תוצאות מחקרים מעשיים חשובים מאד, בדבר פתרונה הסופי של השאלה היהודית... יהודים יישלחו לעבוד במזרח, לפי הוראות מיוחדות, בקבוצות־עבודה גדולות. גברים ונשים יוחזקו בקבוצות נפרדות, ובדרגם יסללו את הכבישים למזרח. במשך תקופה זו יש לצפות, כמובן, לכך שחלק גדול מהם ימות. אלה שיחזיקו מעמד וישארו בחיים, יהיו בעלי כוח־התנגדות הגדול ביותר. יש לספל בהם טיפול מיוחד, אחרת יהפכו גרעין של דור חדש... אירופה תיעשה נקיה מיהודים...“

★ ★ ★

גודי השמדה

אייכמן נתמנה מבצע ראשי של המבצע. כבר היו מאחוריו מחקרים רבים, מן הסוג שהוזכר בפרטיכל. זמן קצר אחרי תחילת המלחמה אורגנו גודים מיוחדים של ה.ס.ס., שמנו רק 500-1000 איש כל אחד. אך לכל קבוצה היתה סריטוריה עצומה לפיקוחה. קבוצה א' היתה אחראית על אזור הים הבלטי, ומפקדה היה אדם בשם פרנץ שטלקר. לפני כן היה אחד מחברי אייכמן במשרד לבטחון הרייך. הקריירה הנוראה שלו מתוארת במיסמכים ל־180 ו־2273 של משפטי נירנברג. הוא עמד בראש מחלקה ו.א. יורשו בתפקיד זה היה חלטר שלנברג. שלנברג שימש כעד הקטיגוריה במשפטים. אך למרות זאת, ועצם העובדה שידע על מעשי הנוראים של שטלקר והמשיך בעבודתו, הביא להעמדתו למשפט ולפסק־דין של שש שנות מאסר.

קבוצה ב' היתה אחראית לרוסיה הלבנה. שם מפקדה היה ארטור נבה, גם הוא חבר לעבודה של אייכמן. אין ספק שהוא אחת הדמויות הבולטות בין הרוצחים הנאצים. הוא ברח לשווייץ אחרי ההתנקשות בהיטלר ביולי 1944. נכון שהיה מקדן של קבוצת־השמדה בת 500 נאצים במשך חמשה חודשים בלבד, אבל אותו אנטינאצי וידיד היהודים כביכול הצליח בחמשה חדשים אלה להוציא להורג 45,476 יהודים — יזה המספר הגרמני הרשמי, אשר יכול להיות רק נמוך מהמציאות. הסרט היחיד המראה תמונות של חזרי גאזים והכנסת אנשים לתוכם נמצא בדירתו של נבה בברלין. אין ספק שמפקח הביטחון מימי

גוד את העונש המגיע למהיגו הרייך הנאצי. בת מונות אלה נראה מרשאל־האיר הגרמני גרינג, כש ילדו רודולף ה.ס. אייכמן, שפשעיו לא נפלו מפשעי נאצים אלה, יעד להתחמק מפני החוק.